

Murraye Rothbarda - Anatomie státu

Původně publikováno v „Egalitarianism as a Revolt Against Nature and Other Essays“ od Murraye N. Rothbarda (Mises Institute, 2000 [1974]), str. 55-88.; překlad Jakub Skála, Dostupné na: <https://www.mises.cz/clanky/anatomie-statu-cast-i-co-stat-neni-4.aspx>

I. Co stát není

Stát je téměř výhradně považován za instituci společenské služby. Někteří teoretici uctívají stát jako zbožnění společnosti, jiní ho považují za laskavou, ačkoliv často neefektivní, organizaci nutnou k dosažení společenských cílů. Ale téměř všichni považují stát za nezbytný prostředek k dosahování cílů lidstva, jako prostředek, který má mířit proti „soukromému sektoru“ a jako prostředek, který tuto soutěž (se soukromým sektorem) o zdroje často vyhrává. S vzestupem demokracie se identifikace společnosti se státem zvýšila až tak, že je možné zaslechnout postoje, které porušují všechny zásady zdravého rozumu jako například: „My jsme vláda.“ Užitečný kolektivní termín „my“ umožňuje ideologickou kamufláž, která zakrývá realitu politického života. Pokud platí, že „my jsme vláda“, potom vše, co vláda jedinci provede není pouze spravedlivé a netyranické, ale také „dobrovolné“, vzhledem k tomuto jedinci. Pokud vláda způsobí obrovský dluh, který se musí splatit zdaněním jedné skupiny obyvatel pro dobro jiné, zamaskuje se toto břímě do hesla „dlužíme to sami sobě.“ Pokud vláda odvede někoho na vojnu, nebo ho uvězní za disidentní názor, pak „si to způsobuje sám“ a tedy se nic nežádoucího nestalo. Podle této logiky nebyl žádný Žid nacistickou vládou zavražděn, místo toho Židé „spáchali sebevraždu“, protože oni byli vláda (která byla demokraticky zvolena) a tedy cokoli jim vláda udělala, bylo z jejich strany dobrovolné. Člověk by nepokládal za nutné toto tvrzení rozpracovávat, ale přesto zdrcující většina lidí sdílí tuto falešnou představu ve větší či menší míře.

Musíme tedy zdůraznit, že „my“ nejsme vláda, vláda není složena z „nás.“ Vláda v žádném smyslu nerepresentuje většinu lidí. [1] Ale i kdyby representovala, i kdyby se sedmdesát procent lidí rozhodlo zavraždit zbývajících třicet procent, tak by to pořád byla vražda. Nebyla by to dobrovolná sebevražda ze strany zmasakrované menšiny. [2] Žádná metafora, žádná otřepaná fráze, že „všichni jsme součástí všech ostatních“ nesmí zatemnit tento základní fakt.

Pokud tedy stát nejsme „my“, pokud to není „lidská rodina“, které se sešla, aby řešila problémy, pokud to není sraz nájemníků nebo country club, co je to? Zjednodušeně – stát je organizace ve společnosti, která se snaží udržet si monopol na použití síly a násilí na daném území. Konkrétně jde o jedinou organizaci ve společnosti, která získává příjmy nikoliv dobrovolnými příspěvky nebo platbami za služby, ale donucením. (snad kromě mafie, která ale na některých územích prakticky zastává funkci oficiální vlády se všemi svými znaky a průvodními jevy – pozn. překladatele) Zatímco ostatní jedinci nebo společnosti získávají příjmy produkcí zboží a služeb a mírumilovnou a dobrovolnou směnou tohoto zboží a služeb s ostatními, stát získává příjmy použitím nátlaku, tj. hrozbou vězení a použitím bajonetu. [3] Když stát použije sílu a násilí, aby získal příjmy, pokračuje poté regulováním a diktováním dalších akcí svých jednotlivých poddaných. Člověk by se domníval, že jednoduché pozorování států skrz historii a přes celou zeměkouli bude dostatečným důkazem pro toto tvrzení, ale miasma tohoto mýtu bylo roznášeno příliš dlouho, takže je další rozvinutí toho, co ve skutečnosti stát je, nezbytné.

Reference:

[1] Nemůžeme v této kapitole rozvíjet mnohé problémy a chyby demokracie. Postačí říct, že agent nebo zástupce je vždy pod kontrolou jedince a jeho příkazů, může být kdykoliv propuštěn a nemůže jednat proti zájmům a přáním svého šéfa. Je zřejmé, že zástupitel nemůže v demokracii splnit tuto funkci, která by souhlasila s libertariánskou společností.

[2] Sociální demokraté často odpovídají, že demokracie – většinovou volba vůdců – logicky implikuje, že majorita musí nechat určité svobody minoritě, protože minorita se jednoho dne může stát majoritou. Kromě ostatních vad na kráse tento argument jasně platí v případech, kdy se minorita majoritou stát nemůže, např. v místech, kde je minorita jiné národnosti nebo rasy než majorita.

[3] Joseph A. Schumpeter - *Capitalism, Socialism and Democracy* (Harper and Bros., 1942), str. 198; viz Murray N. Rothbard – *The Fallacy of the "Public Sector,"*

II. Co stát je

Každý člověk se do toho světa narodí nahý a potřebuje používat vlastní mysl, aby se naučil, jak uchopit zdroje, které mu dala příroda, a transformovat je (například investicí do kapitálu) do tvarů, forem a míst, kde budou tyto zdroje použity k uspokojení jeho potřeb a zvýšení jeho životní úrovně. Jediný způsob jak toho může člověk dosáhnout je používáním své mysli a energie tak, aby transformoval zdroje (produkoval) a vyměňoval tyto produkty s produkty, které obdobně vyrobili ostatní. Člověk pochopil, že díky procesu dobrovolné vzájemné výměny produktivita, a tím pádem i životní úroveň všech účastníků směny, může enormně vzrůst. Jediný „přirozený“ způsob pro člověka, jak přežít a dosáhnout bohatství, je tedy použití své mysli a zapojení se do procesu výroby a výměny. Toho dosáhne vyhledáváním přírodních zdrojů a jejich transformací („spojením s prací“, jak říká Locke), tak aby z nich udělal svůj majetek a ten posléze měnil za obdobně získaný majetek ostatních. Sociální cesta diktovaná potřebami lidské povahy je tedy cesta „vlastnických práv“ a „volný trh“ výměny či darování těchto práv. Skrz tuto cestu se lidé naučili vyhýbat „džungli“ metod boje nad vzácnými zdroji ve smyslu, že osoba A je může získat pouze na úkor osoby B a místo toho se rozhodli několikanásobně tyto zdroje znásobit mírovou a harmonickou produkcí a výměnou.

Skvělý německý sociolog Franz Oppenheimer ukázal, že existují dva vzájemně se vylučující způsoby získávání bohatství. Za prvé výše popsany způsob produkce a výměny, kterou nazýval „ekonomický způsob.“ Druhá cesta je jednodušší v tom, že nepotřebuje produktivitu – je to cesta zmocnění se cizích výrobků a služeb skrz sílu a násilí. Toto je metoda jednostranné konfiskace, metoda krádeže majetku ostatních. Tuto metodu Oppenheimer pojmenoval „politický způsob“ získávání bohatství. Mělo by být zřejmé, že mírové použití rozumu a energie je pro člověka „přirozená“ cesta: způsob jak na Zemi přežít a prosperovat. Stejně tak by mělo být jasné, že násilné, vykořisťovatelské prostředky stojí oproti přirozenému právu. Je to parazit, který místo rozvoje produkce ji ochuzuje. „Politické způsoby“ přesouvají produkci k parazitickým a destruktivním jedincům a skupinám. Tento přesun neubírá jen z celkového počtu vyprodukovaného, ale snižuje i výrobcovu motivaci vyrábět nad hranici nezbytného minima. V dlouhém období zloděj zničí svoji vlastní životnost tím, že oslabí nebo úplně eliminuje zdroj svých vlastních zásob. Ale ne jen to, dokonce i v krátkém období se predátor chová v protikladu ke své povaze jakožto člověka.

Momentálně se nacházíme v pozici, kdy můžeme širěji zodpovědět otázku: Co je to stát? Stát je slovy Oppenheimera, „Organizace politických způsobů“. Je to systematizace loupeživých procesů na daném území. [4] Zatímco běžný zločin je sporadický a nejistý, a lano na kterém násilnický parazit visí, může být odporem jeho obětí kdykoliv přerušeno, stát poskytuje legální, metodickou a systematickou cestu pro loupění soukromého vlastnictví. Poskytuje jistou, bezpečnou a relativně „mírovou“ cestu parazitického hradu ve společnosti. [5] Jelikož produkce musí vždy předcházet krádeži, předchází volný trh státu. Stát nikdy nebyl vytvořen „sociálním kontraktem“, vždy byl zrozen z podrobování a vykořisťování. Klasickým příkladem byl dobovačský kmen, který si udělal pauzu mezi časem-doceněným pleněním a vražděním kmene slabšího, aby zjistil, že kdyby bylo časové rozpětí loupění delší, tak by bylo i bezpečnější a celá situace vůbec pro lupiče příznivější, pokud by porobený národ měl více času na nenásilné žití a produkci. Dobyvatelé by se mezi dobývanými usadili jako jejich vládci a pravidelně vymáhali stálý tribut. [6] Tato metoda vzniku státu může být ilustrována následovně: v kopcích jižní „Ruritánie“ si skupina banditů zajistí fyzickou kontrolu nad teritoriem a velitel banditů se prohlásí za „Krále suverénní a nezávislé vlády Jižní Ruritánie“. A pokud on a jeho muži mají dostatečnou sílu na to, aby tuto vládu chvíli udrželi, hle a zří!, nový stát se přidal do „rodiny národů“. Bývalí velitelé banditů se stali zákonnou nobilitou nové říše.

Reference:

[4] Franz Oppenheimer – The State (Vanguard Press, 1926), str. 24-27

[5] Alber Nock – On Doing The Right Thing and Other Essays (Harper and Bros., 1929), str. 143

[6] Franz Oppenheimer – The State, str. 15

Ideologická podpora je pro stát životně důležitá, stát se musí neustále snažit vstřípit veřejnosti svoji „legimititu,“ aby odlišil svoje aktivity od pouhých banditů.

III. Jak si stát udržuje moc

Jakmile byl stát nastolen, problémem vládnoucí skupiny, chcete-li „hradu“, je, jak udržet svoji nadvládu. [7] Zatímco síla je jejich *modus operandi*, jejich základní a dlouhodobý problém je ideologický. Aby mohla *jakákoliv* (nikoliv pouze „demokratická“ vláda) setrvat ve funkci, potřebuje mít podporu většiny svých poddaných. Tato podpora, a to je třeba poznamenat, nemusí být aktivní entusiasmus. Stačí aby to byla pasivní resignace, jako by [tento stav] byl nevyhnutelným přírodním zákonem. Ale podpora ve smyslu nějakého druhu akceptace to být musí, jinak by menšinová vládnoucí skupina byla nakonec přemožena aktivním odporem většiny. Jelikož vykořisťování musí být podepřeno zásobami, které vytvořila reálná produkce, je nezbytné, aby vládnoucí třída státu – full-time byrokracie (a šlechta) byla v zemi výrazně v menšině. Ačkoliv si [vláda] samozřejmě může kupovat spojence mezi významnými skupinami obyvatel. Nejdůležitějším úkolem vládců je tedy vždy zajistit aktivní nebo resignovanou akceptaci většiny obyvatel. [8,9]

Samozřejmě jednou metodou zajištění podpory je vytvoření ekonomických zájmů na státu mezi vybranou sortou obyvatel. Tedy – král nemůže vládnout sám, musí mít početnou skupinu následovatelů, kteří se těší z plodů jeho vládnutí. Mezi ně patří například členové státního aparátu jako třeba úředníci nebo zavedená šlechta. [10] Ale i to stále přináší pouze minoritu zarytých podporovatelů a ani nezbytné nakupování podpory ostatních obyvatel skrz dotace a další propůjčení privilegií nedodá potřebný souhlas většiny. Pro nezbytnou akceptaci státu či vládnoucí třídy, musí být většina přesvědčena *ideologicky* o tom, že vláda (stát) je dobrá, moudrá a přinejmenším nevyhnutelná a rozhodně lepší než jakákoliv jiná myslitelná alternativa. Propagace této ideologie mezi lidmi je životně důležitým společenským úkolem „inteligence.“ A to proto, že masy lidí nevytváří svoje vlastní idee, nebo skutečně nezávisle podle těchto ideí žijí, ale pasivně následují myšlenky adoptované a rozšířené souborem intelektuálů. Intelektuálové tedy formují názory ve společnosti. A jelikož je to právě formování názorů, co stát zoufale potřebuje, důvod pro po staletí ověřené spoje mezi státem a intelektuály se záhy objasňuje.

Je evidentní, že stát potřebuje intelektuály, nicméně není tak zřejmé, proč intelektuálové potřebují stát. Jednoduše řečeno, můžeme tvrdit, že živobytí intelektuálů na volném trhu není nikdy příliš jisté, jelikož tito musí spoléhat na hodnoty a volby svých spoluobčanů. A je právě charakteristické, že masy lidí jsou obecně nezaujaté intelektuálními záležitostmi. Stát, na druhou stranu, je ochoten nabídnout intelektuálům jistou a permanentní hnízdo ve státním aparátu a tedy jistý příjem a vysokou prestiž. Intelligence bude královsky odměněna, protože pro vládu státu, které se nyní stala součástí, vykonává velmi důležitou funkci. [11]

Spojenectví mezi státem a inteligencí byla v 19. století symbolizována nezměrnou touhou profesorů z Berlínské university vytvořit „*intelektuální bodyguardy rodu Hobenzollernů.*“ V současnosti vzpomeňme odhalující komentář předního marxistického žáka týkající se kritické studie profesora Wittfogela o starověkém Orientálním despotismu: „*Civilizace, kterou profesor Wittfogel tak bořce atakuje byla ta, která dělala z poetů a učenců funkcionáře.*“ [12]. Na nespočetných případech službách vládního hlavního ramene na použití násilí – armádě můžeme připomenout nedávný rozvoj použití této strategie [tj. vojenské akce opírající se o podporu inteligence]. [13] Ctihodná instituce je dále státní úředník nebo „dvorní“ historik, horlivý po předkládání vládcových názorů za své vlastní. [14]

Existovalo mnoho různých argumentů, kterými stát a jeho oddaná intelligence přemluvila své

poddané, aby podporovali jejich vládnutí. Základní prvky jejich argumentů můžeme shrnout takto: A) vládci státu jsou skvělí a moudří muži (vládnou „božským právem“, jsou „aristokracie“ lidí, jsou „vědeckí experti“), mnohem skvělejší a moudřejší než dobří ale prostí poddaní. B) vládnutí rozsáhlé státní správy je nevyhnutelné, naprosto nezbytné a mnohem lepší než nepopsatelná zla, která by na nás jinak padla. Spojení státu a církve je jedním z nejstarších a neúspěšnějších ideologických zřízení. Vládce byl buď Bohem pomazaný, nebo v případě absolutistických vlád mnoha Orientálních despotů Bohem samotným a tedy jakýkoliv odpor k jeho vládnutí by byl rouhání. Státní kněžstvo vykonávalo základní myšlenkovou funkci při získávání popularity a dokonce uctívání vládců. [15]

Dalším úspěšným způsobem bylo rozsévání strachu z jakékoliv jiné formy vlády či bezvládní. Současní vládci, jak se tvrdilo, poskytují obyvatelům nezbytné služby, za které by měli být vděční: protekce proti ojedinelým kriminálům a nájezdníkům. Aby si stát uchoval svůj monopol na vykořisťování, skutečně se staral o to, aby byl soukromý a nesystematický zločin držen na minimu – stát žárlil na své konkurenty. Speciálně úspěšný byl stát v průběhu posledních staletí, kdy rozséval strach z *ostatních* vládců (států). Jelikož všechna půda na Zemi byla rozdělena mezi konkrétní státy, jednou ze základních doktrín státu je identifikovat se s teritoriem kterému vládne. Jelikož velká část lidí tíhne k lásce k vlasti [ve smyslu území, kde žijí], identifikace země a lidí se státem byla způsobem, jak dosáhnout toho, že přirozený patriotismus pracoval ku prospěchu státu. Pokud by „Ruritanií“ napadla „Walldavia“ pak prvním úkolem státu a intelligence bylo přesvědčit lid „Ruritanie“, že útok je veden právě na *ně* a nikoliv na vládnoucí třídu. Takto se válka mezi *vládci* změnila ve válku mezi *lidmi*, kdy každý národ šel bránit své vládce v mylném přesvědčení, že vládci brání *je*. Tento vynález „nacionalismu“ byl, co se týče Západní civilizace, úspěšný pouze v několika posledních staletích. Ještě před nedávnou dobou považovali lidé války za irelevantní potyčky mezi různými skupinami šlechty.

Mnohé a lstivé jsou ideologické zbraně, které stát používal skrz staletí. Další excelentní zbraní byla tradice. Čím déle byl někdo schopen vládnout státu, tím mocnější byly jeho zbraně, protože potom měla dynastie X nebo stát Y za sebou zdánlivou váhu staletí tradic. [16] Uctívání jedincových předků se pak lstivě stává uctíváním dávných vládců. Největším nebezpečím pro stát je nezávislá intelektuální kritika a neexistuje lepší cesta jak ji udusit, než zaútočit na každý izolovaný hlas kritiky tak, že každý kdo vznesl nové pochyby, znesvěcuje moudrost svých předků. Další účinnou ideologickou silou je utlumení *jedince* a vyzvednutí kolektivity ve společnosti. Jelikož každá vláda implikuje akceptaci většiny, jakékoliv ideologické nebezpečí pro tuto vládu může pouze vzejít od jednoho nebo několika mála nezávisle myslících jedinců. Každá nová myšlenka a především kritická myšlenka musí vzniknout jako názor menšiny, stát tedy musí zarazit tento názor v zárodku tím, každý takový názor, který vzdoruje názorům většiny, ihned zesměšní. „Poslouchejte pouze své bratry“ či „přizpůsobte se společnosti“ se tak stává ideologickou zbraní k zašlapání individuální opozice. [17] Tímto způsobem se masy lidí nikdy nedozví, že císař nemá šaty. [18]

Stejně tak je pro stát důležité, aby to vypadalo, že jeho vláda je nezbytná. I když je jeho vládnutí neoblíbené, setká se s pasivní resignací, které může pozorovat například oblíbeným úslovím „smrt a daně.“ Jednou metodou je zavedení dějepisického determinismu jako opak k svobodné vůli jednotlivce. Pokud nám vládne dynastie X, je to proto, že neúprosné zákony historie (nebo boží vůle, nebo absolutno, nebo materiální síly tvoření) tak rozhodly a nic co by nějaký maličký človíček udělal nemůže změnit tento nevyhnutelný stav. Dále je pro stát důležité, aby vštěpil svým poddaným aversi k jakékoliv „konspirační teorii historie“, protože hledání „konspirací“ znamená hledání motivů a přisuzování odpovědnosti za minulé chyby. Na druhou stranu pokud jakákoliv tyranie uvalená státem, nebo korupce nebo agresivní válka nebyla způsobena vládci, ale záhadnými a tajemnými „společenskými silami“, nebo nesprávným stavem věcí, nebo pokud jsme nějakým způsobem *všichni* zodpovědní („My všichni jsme vrazi,“ hlásá jeden slogan), pak není žádný důvod, aby lidé poukazovali na či se bouřili proti takovému špatnému stavu. Navíc útok na „konspirační

teorie“ znamená, že se poddaní stanou důvěřivější k „obecnému blahu“, které je vždy předkládáno státem jako důvod pro účast v jeho despotických akcích. „Konspirační teorie“ mohou vykolejit systém tím, že podpoří pochybování veřejnosti o státní propagandě.

Další ozkoušená metoda udržení poslušnosti poddaných ke státu je zavedení viny. Na jakékoliv zlepšení životní situace jedince může být zaútočeno jako na „nepřiměřenou chamtivost“, „materialismus“ nebo „přílišné bohatství.“ Vytváření zisku může být atakováno jako „využívání“ a „lichva“, vzájemně výhodná směna je označována jako „sobeckost,“ a nějakým zázračným způsobem je jako řešení vždy navrhováno, že má připlout více peněz ze soukromého sektoru do toho „veřejného“. Navozená vina způsobí, že veřejnost je připravena právě to udělat. Protože zatímco jedinci mají sklon k „sobecké lakotě,“ selhání státních vládců zapojit se do dobrovolné směny má znamenat *jejich* oddanost k vyšším a vznešenějším cílům – parazitické vykořisťování je zřejmě morálně a eticky ušlechtilé ve srovnání s mírovou a produktivní prací.

V dnešní sekulárnější době bylo božské poslání státu nahrazeno zavedením nového božstva, vědy. Vládnutí se nyní prohlašuje za ultravědecké, jelikož ho provádějí a plánují experti. Ale zatímco „rozum“ je používán častěji než v předešlých staletích, není to opravdový rozum jednotlivce a projev jeho svobodné vůle, stále je to „rozum“ kolektivistický a deterministický, který stále implikuje holistické agregování a násilnou manipulaci s pasivními poddanými jejich vládci.

Rostoucí používání vědeckého žargonu dovolilo státní inteligenci tkát tmářské apologie pro státní nadvládu, které by se v prostších časech setkaly pouze s výsměchem. Zloděj, který ospravedlňuje svoji krádež tím, že ve skutečnosti pomáhá oběti, tím že utrácením [ukradených peněz] zvedne maloobchodní trh by našel jen málo konvertitů. Ale když se tato teorie zabalí do Keynesiánských rovnic a působivých referencí „multiplikačního efektu,“ tak to naneštěstí působí přesvědčivěji. A tak útok na zdravý rozum pokračuje v každém století, pokaždé jinými prostředky.

Ideologická podpora je tedy pro stát životně důležitá, stát se musí neustále snažit vštípit veřejnosti svoji „legitimitu,“ aby odlišil svoje aktivity od pouhých banditů. Nepolevující odhodlání útočit na zdravý rozum není náhoda, protože jak Mencken názorně uvedl:

Průměrný člověk, jakkoliv se jinak může mýlit, alespoň jasně vidí, že vláda je něco ležící mimo něj a mimo všeobecnost jeho druhů – že je to separátní, nezávislá a hostilní síla, která je jen částečně pod jeho kontrolou a která je schopna mu způsobit velikou škodu. Není podstatné, že okrádání vlády je všude považováno za zločin nižší významnosti než okrádání jedinců nebo dokonce i korporací?...Co za tím vším leží, věřím, je hluboký smysl fundamentálního nepřátelství mezi lidem a jeho vládou. [Vláda] není chápána jako výbor vybraný, aby vykonával veřejný byznys pro celou populaci, ale jako separátní autonomní korporace, která se především zabývá vysáváním populace pro dobro svých vlastních členů...Když je obyčejný občan okraden, je okraden úctyhodný člověk o plody své práce a spořivosti. Když je okradena vláda, to nejhorší co se může stát je, že určití flákači a povaleči budou mít méně peněz, se kterými si mohou hrát, než měli předtím. Názor, že by si ty peníze vydělali není nikde brán v úvahu, pro většinu rozumných lidí by to bylo absurdní. [19]

Reference:

[7] Pro zásadní rozlišení mezi „hradem“, tj. vládnoucí skupinou, a marxistickým konceptem „třídy“ společnosti viz Ludwig von Mises: *Theory and History* (1957), str. 112

- [8] Tato akceptace samozřejmě neznámá, že by se stát stal „dobrovolný,“ protože i když je většinová podpora aktivní, není jednomyslná mezi všemi jedinci
- [9] viz Ludwig von Mises: *Human Action* (1998), str. 188; David Hume: „Of the First principles of government“ v *Essays, Literary, Moral and Political*, str. 23; Étienne de la Boétie: *Anti-Dictator* (1942), str. 8-9; Oscar Jaszi a John D. Lewis: *Against the Tyrant* (1957), str. 55-57
- [10] Étienne de la Boétie: *Anti-Dictator* (1942), str. 43-44
- [11] To samozřejmě neznámá, že veškerá inteligence vytváří spojenectví se státem, viz Bertrand de Jouvenel: „The Attitude of the Intellectuals to the Market Society“ v *The Owl* (leden, 1951), str. 19-27; F.A. Hayek: „The Treatment of Capitalism by Continental Intellectuals“ v *Capitalism and the Historians* (1954), str. 93-123; Schumpeter: *Imperialism and Social Classes* (1957), str. 143-55
- [12] Joseph Needham: „Review of Karl A. Wittfogel, Oriental Despotism“ v *Science and Society* (1958), str. 65.; Karl A. Wittfogel: *Oriental Despotism* (1957), str. 320-21.
- [13] Jeanne Ribs: „The War Plotters“ v *Liberation* (srpen 1961), str. 13; viz Marcus Raskin: „The Megadeath Intellectuals“ v *New York Review of Books* (14. listopadu, 1963), str. 6-7
- [14] Read: „The Social Responsibilities of the Historian,“ v *American Historical Review* (1951), str. 283. Kritika Readova a další aspekty dvorních historiků viz Howard K. Beale: „The Professional Historian: His Theory and Practice,“ v *The Pacific Historical Review* (srpen 1953), str. 227–55. Také Herbert Butterfield: „Official History: Its Pitfalls and Criteria,“ v *History and Human Relations* (1952), str. 182–224; a Harry Elmer Barnes: *The Court Historians Versus Revisionism*, str. 2
- [15] Karl A. Wittfogel: *Oriental Despotism* (1957), str. 87-100; Norman Jacobs: *The Origin of Modern Capitalism and Eastern Asia* (1958), str. 161-94
- [16] De Jouvenel: *On Power*, str. 22
- [17] O takovém použití náboženství v Číně psal ve svých dílech Norman Jacobs
- [18] H.L. Mencken: *A Mencken Chrestomathy* (1949), str. 145
- [19] H.L. Mencken: *A Mencken Chrestomathy* (1949), str. 146-47

Jelikož stát nezbytně žije z nedobrovolné konfiskace soukromého majetku, a jelikož jeho expanze nezbytně zahrnuje stále se zvyšující nájezdy do svobod soukromých osob a soukromých společností, musíme prohlásit, že stát je hluboce a inherentně antikapitalistický.

IV. Jak stát překračuje svoje limity

Jak moudře poznamenal Bertrand de Jouvenel, v průběhu staletí lidé zformovali koncepty určené ke kontrolování a omezování výkonu státní moci, ale jeden po druhém se státu za pomoci jeho intelektuálních spojenců podařilo změnit tyto koncepty na intelektuální razítko legitimacy a ctnosti, kterým [stát] označoval svoje dekry a akce. Původně v Západní Evropě koncept boží suverenity znamenal, že králové mohou vládnout pouze v souladu s božím zákonem. Králové ale tento koncept převrátili na razítko božího souhlasu s jakoukoliv jejich akcí. Koncept parlamentní demokracie začal jako kontrola občanů nad absolutistickou monarchistickou vládou a skončil s parlamentem jako zásadní součástí státu, která jedná naprosto svrchovaně. De Jouvenel dochází k závěru:

Mnoho autorů teorií o absolutní moci přišlo s nějakým...restriktivním prostředkem. Ale nakonec každá jedna teorie, dříve nebo později, ztratila svůj původní význam a začala se chovat jako odrazový můstek Moci, tím, že mu poskytla silného pomocníka, neviditelného vladaře, se kterým se může [Moc] časem úspěšně identifikovat. [20]

Podobně k tomu došlo u specifitějších doktrín: Z „přirozených práv“ jedince uctívaných Johnem Lockem a Listinou práv se stalo „právo na práci“ statistů. Utilitarianismus obrátil argumenty pro svobodu na argumenty proti odporu před státní invazí do svobody jednotlivce, etc.

Zřejmě nejambicióznějším pokusem zavedení limitů státu byla Listina práv a další restriktivní části americké ústavy. Omezení vlády v nich psané se staly fundamentálním zákonem, které by se měly nezávisle interpretovat justicí, která je údajně nezávislá na jiných odděleních vlády. Všichni Američané jsou seznámeni s procesem, kdy se během minulého století konstrukce limitů obsažených v Ústavě neúprosně rozšířila. Ale jen hrstka byla tak bystrá jako profesor Charles Black, aby viděla, že stát při tomto procesu transformoval soudní revize ústavnosti sebe sama z omezujících opatření na znovu další instrumenty pro poskytnutí ideologické legitimacy vládním akcím. Protože pokud termín „neústavní“ je silnou brzdou pro vládní moc, implicitní nebo explicitní verdikt „ústavní“ je silnou zbraní pro získání souhlasu veřejnosti se stále se zvyšující mocí vlády.

Profesor Black začíná svoji analýzu poukázáním na zásadní potřebu „legitimity“, aby mohla vláda přežít. Tato legitimita jednoduše znamená většinovou podporu vlády a jejích akcí. [21] Akceptace legitimacy se zvláště stává problémem v zemích jako jsou Spojené státy, kde „podstatná omezení jsou vestavěna do teorie o kterou se vláda opírá.“ Co vláda potřebuje, dodává Black, je způsob, jakým může ujistit veřejnost, že rostoucí moc je v skutku „ústavní.“ A dospívá k názoru, že toto je hlavní historická funkce soudního přezkoumání ústavnosti. (proces obvyklý v USA, u nás nastal nedávno podobný případ - viz volby do PSP ČR na podzim 2009 – pozn. překladatele).

Black popisuje problém takto:

Největším rizikem [pro vládu] je neloajálnost a pocit zneužívání široce rozšířený mezi populací a ztráta morální autority vlády jako takové, bez ohledu na to, jak dlouhá byla doba, kdy byla tato autorita násilně vynucována, ze setrvačnosti akceptována nebo tolerována pro nepřístupnost reálné okamžité alternativy. Téměř každý, kdo žije pod vládou s omezenou mocí, musí dříve či později být vystaven nějaké vládní akci, kterou on sám chápe jako akci mimo pravomoc vlády či dokonce pravomoc vládě zakázanou. Soukromá osoba může být povolána do armády, ačkoliv o povolávání do armády se v ústavě nic nedočte... Farmáři je řečeno, kolik pšenice může vypěstovat a on věří, a zjistí, že s ním i někteří renomovaní právníci, že stejně tak jako on nemá právo říkat své dceři, koho si vezme za muže, vláda nemá právo říkat jemu, kolik pšenice má vypěstovat. Člověk může jít do federální věznice, za to že říká, co chce, a v cele si může nahlas odříkávat... "Kongres nesmí vydat zákon omezující svobodu slova" [první dodatek ústavy spojených států]... Byznysmenovi je řečeno, co si může dát, a musí si dát podmáslí.

Existuje reálné nebezpečí, že každý z těchto lidí (a kdo z nás k nim nepatří?) bude konfrontovat koncept ohraničení státní moci s realitou (tak jak ji on vidí) a uvidí zřejmé překročení skutečných pravomocí a dojde k zjevnému závěru v otázce legitimacy vlády. [22]

Toto nebezpečí stát odvrací tím, že předkládá teorie o tom, že jen jediný úřad má mít definitivní hlas v otázce ústavnosti a že tento úřad, podle poslední analýzy, musí být *součástí* federální vlády. [23] Zatímco zdánlivá nezávislost federální justice hrála pro mnoho lidí životně důležitou roli při předkládání svých [justičních] akcí jako Písma Svatého, je také pravda, že justice je součástí a pozemkem vládního aparátu, která je jmenována exekutivní a legislativní složkou moci. Black přiznává, že to znamená, že stát jmenoval sám sebe, v případech které se ho týkají, do role soudce a tím porušuje základní justiční princip spravedlivých rozhodnutí. Přesto bryskně odmítá možnost jakékoliv alternativy. [24]

Black dodává:

Problém potom je, vymyslet takový vládní způsob rozhodování, který bude toto [snad] redukovat na přípustné minimum, aby nedocházelo k námitkám, že vláda rozhoduje kauzy, které se jí přímo týkají. Pokud takový způsob vymyslíte, můžete následně pouze doufat, že námitky, *ačkoliv teoreticky stále obhajitelné* [kurzíva Murray Rothbard], prakticky ztratí na síle tak, že legitimizující proces rozhodčí instituce si získá [veřejný] souhlas. [25]

V této analýze shledává Black dosažení spravedlnosti a legitimacy státního věčného posuzování vlastních kauz „něčím jako zázrakem.“ [26]

Po použití této teze na známý konflikt mezi nejvyšším soudem a New Dealem [vesměs socialistické zákony reagující na velkou hospodářskou krizi], profesor Black dychtivě kárá své pro- New Deal kolegy, za jejich krátkozrakost v odsuzování soudních překážek.

Standardní verze příběhu New Dealu a soudu, ačkoliv svým způsobem přesná, přesouvá důraz někam jinam...Soustředí se na obtíže a téměř zapomíná, co se z celé věci vyklubalo. Výsledkem této záležitosti bylo [a to bych rád zdůraznil], že po nějakých 24 měsících handrkování...nejvyšší soud bez jakékoliv změny v zákonech, v jejich složení nebo významu, *dal New Dealu a tím i celému novému konceptu státu v Americe rázítka legitimacy*. [27]

Tímto způsobem dal nejvyšší soud smrtelnou ránu velkému množství Američanů, kteří měli silné ústavní námitky proti New Dealu:

Samozřejmě ne každý byl spokojený. [Bonnie Prince Charlie](#) ústavně řízené laissez-faire stále hýbe srdci několika horlivců v Horách prchlivé nereálnosti. Ale už více neexistují výrazné nebo nebezpečné veřejné pochybnosti o ústavní moci Kongresu řešit záležitosti národní ekonomiky...

Nemáme jiný způsob, kromě nejvyššího soudu, k udělení legitimacy New Dealu. [28]

Jak Black připouští, jeden významný politický teoretik, který poznal – a to s velkým předstihem – do očí bíjící skulinu v ústavním omezení vlády, která vznikne tím, že dáme rozhodující interpretační moc do rukou nejvyššímu soudu, byl John C. Calhoun. Calhoun se nespokojil se „zázrakem,“ ale místo toho vytvořil důkladnou analýzu tohoto ústavního problému. Ve svém knize *Disquisition* Calhoun demonstruje inherentní tendence státu vymanit se z omezení, které jsou mu dána ústavou:

Psaná ústava má jistě mnoho značných výhod, ale bylo by velkou chybou předpokládat, že pouhé zasazení opatření, která mají omezit a limitovat moc vlády, *bez vybavení těch, které mají omezení chránit, prostředky k prosazení těchto předpisů* [kurzíva Rothbard], bude dostatečné k zabránění hlavní a dominantní strany ve zneužití moci. Jsa stranou, která je u moci, bude, ze stejné lidské podstaty ze které je třeba vlády pro ochranu společnosti, pro moc, kterou jí bude garantovat ústava a bude proti restrikcím, které mají její moc omezovat. ... Minoritní nebo slabší strana se bude ubírat opačným směrem a bude považovat restrikce jako zásadní v ochraně proti dominantní straně. ... Ale pokud neexistuje způsob, kterým mohou přinutit dominantní stranu k dodržení těchto omezení, jediné východisko by byla přísnější konstrukce ústavy. ... Proti tomu by dominantní strana oponovala liberálnější konstrukcí [liberálnější ve smyslu méně omezující moc vlády]. ... Byla by to konstrukce proti konstrukci – jedna pro rozšíření a druhá pro omezení moci vlády k nejkrajnějšímu bodu. Ale jakou eventuální šanci by měl přísný konstrukt strany v menšině oproti liberálnímu konstruktu dominantní strany, když tato by měla veškerou vládní moc odsouhlasit svoji konstrukci a zabránit schválení té restriktivnější? V takto nerovné soutěži by výsledek nebyl nejistý. Strana hlasující ve prospěch restrikcí by byla přemožena. ... Konec tohoto zápasu by byl zkázou pro ústavu ... restrikce by byly nakonec anulovány a vláda by získala neomezenou moc. [29]

Jedním z mála politologů, kteří oceňují analýzu ústavy Johna Calhouna, byl profesor J. Allen Smith. Smith poznamenal, že ústava je navržena tak, aby vyvažovala jednotlivé části státní moci [checks and balances], aby se jedna část státu nestala příliš mocnou. A i přesto vláda vynalezla nejvyšší soud, který má monopol na ultimátní interpretaci moci. Pokud Federální vláda vznikla, aby kontrolovala invazi jednotlivých států do svobody jedince, kdo měl kontrolovat federální vládu? Smith zastával názor, že implicitní idea systému check-and-balance ústavy byl průvodní pohled, že žádné jednotlivé části vlády (státu) nemůže být přiznána konečná moc interpretace: „*Lidé předpokládali, že nová vláda nebude moci rozhodovat o limitech své vlastní autority, jelikož to by nadřazovalo vládu a nikoliv ústavu.*“ [30]

Řešení navržené Calhounem (a v tomto století podporováno takovými spisovateli jako je Smith) byla samozřejmě slavná teorie „[concurrent majority](#).“ Pokud nějaká podstatná menšina v zemi, speciálně pak vlády jednotlivých států, věřila, že federální vláda překračuje svoji moc a zasahuje do této menšiny, pak měla tato menšina právo vetovat toto užití moci jako protiústavní. Aplikováním na vlády států tato teorie implikovala právo na anulování federálního zákona nebo nařízení v jurisdikci daného státu.

Teoreticky by tedy vyplývající systém zajistil, že by federální vláda kontrolovala vpády do svobody jednotlivých států, zatímco státní vlády by kontrolovaly zneužívání moci federální vládou. A ačkoliv by omezení moci byla bezpochyby efektivnější než dnes, existuje v Calhounově řešení mnoho problémů a obtíží. Pokud by skutečně měl podřízený zájem legitimní právo veta, proč se zastavovat u států? Proč nedat právo veta i okresům, městům či městským čtvrtím? Mimo to, zájmy nezávisí pouze na místě, ale také na povolání, sociálním statusu, atd. Co na to pekaři, řidiči taxi nebo jakákoliv jiná povolání? Neměli by *oni* mít právo veta nad akcemi týkajícími se jejich životů? To nás dovedlo k důležitému bodu – teorie anulování omezuje svoje kontroly pouze na *úřady vlády samotné*. Nezapomínejme, že federální a státní vlády a jejich jednotlivá oddělení jsou stále státy. Jsou stále vedeny jejich vlastními státními zájmy místo zájmů jednotlivých občanů. Co zabránilo Calhounově systému, aby pracoval opačně – se státy které tyranizují *své* občany, vetující federální vládu pouze když se snaží tuto tyranii *zastavit*? Co zabránilo státům, aby se podvolili federální tyranii? Co zabránilo spojení federální a státních vlád, za účelem vzájemně výhodného vykořisťování obyvatelstva? A i kdyby soukromé pracovní seskupení dostaly nějakou formu „úřední“ reprezentace ve vládě, co jim zabránilo používat stát tak, aby pro sebe získali dotace a další speciální privilegia nebo aby zaváděli povinné kartely pro své vlastní členy?

V krátkosti Calhoun nezachází se svojí teorií „souhlasnosti“ dostatečně daleko, nedochází až k samotnému *jedinci*. Pokud je koneckonců jedinec ten, jehož práva se mají chránit, potom by konzistentní teorie souhlasnosti implikovala právo veta pro každého jedince – což je určitá forma „principu jednomyslnosti.“ Když Calhoun psal, že by mělo být „nemožné sestavit nebo udržet [vládu] bez současného souhlasu všech,“ tak, možná nevědomky, docházel právě k takovému závěru. [31] Ale takovéto spekulace nás odvádějí od našeho předmětu, protože tímto směrem leží politické systémy, které bychom mohli těžko vůbec označit za státy. [32] Protože stejně tak jako právo na anulování [zákonu] pro stát logicky implikuje možnost *odtržení*, tak právo anulování pro jednotlivce by implikovalo právo „odtržení“ jednotlivce od státu, ve kterém žije. [33]

Stát tedy konstantně ukazoval neobyčejný talent pro expanzi vlastní moci přes všechny limity, které na něj mohou být uvaleny. Jelikož stát nezbytně žije z nedobrovolné konfiskace soukromého majetku, a jelikož jeho expanze nezbytně zahrnuje stále se zvyšující nájezdy do svobod soukromých osob a soukromých společností, musíme prohlásit, že stát je hluboce a inherentně *antikapitalistický*. A tedy naše pozice je právě opačná k marxistickému výroku, že stát je v současnosti „výkoným výborem“ vládnoucí třídy, údajně kapitalistů. Místo toho stát, organizace politických prostředků, představuje a je původem „vládnoucí třídy“ (nebo vládnoucího *bratru*) a je v permanentní opozici ke *skutečnému* soukromému majetku. Můžeme spolu s de Jouvenelem tvrdit:

Pouze ti, kteří neví nic o žádné jiné době než té své, ti kteří žijí v kompletní temnotě ke způsobům chování Moci skrz tisíciletí, by považovali tyto kroky [znárodnění, daň z příjmu, etc.] za ovoce specifické sbírky doktrín. Ve skutečnosti jsou normální manifestací Moci a vůbec se neliší od znárodnění klášterů Jindřichem VIII. V činnost je uveden ten stejný princip – hlad po moci, žízeň po zdrojích a u všech těchto operací jsou přítomny stejné charakteristiky včetně rapidního zvednutí se dělitelů kořisti. Ať je socialistická nebo není, Moc musí vždy vést válku s kapitalistickými autoritami a vyplenit kapitalistům jejich naakumulované bohatství; při tom všem se řídí zákonitostmi své povahy. [34]

Reference:

- [20] De Jouvenel: *On Power*, str. 27
- [21] Charles L. Black Jr.: *The People and the Court* (1960), str. 35
- [22] Ibid., str. 42-43
- [23] Ibid., str. 52
- [24] Ibid., str. 32-33, 48-49
- [25] Ibid., str. 49
- [26] Toto přisuzování zázračnosti vládě je vzpomínkou na ospravedlnění vlády Jamese Burnhama mysticismem a iracionalitou: V dávných časech, před tím než iluze vědy zkazila tradiční moudrost, zakladatelé měst byly známi jako bozi či polobozi. ... Ani zdroj ani ospravedlnění vlády nemůže být zasazeno do zcela racionálních podmínek ... proč bych měl akceptovat dědičný, demokratický nebo jakýkoliv jiný princip legitimacy? Proč by měl zákon ospravedlňovat vládu jiného muže nade mnou? ... Akceptuji tento princip, protože ... protože ho akceptuji, protože tak to bylo a je. James Burnham, *Congress and the American Tradition* (1959), str. 3-8. Ale co když někdo neakceptuje tento princip? Jak to tedy bude potom?
- [25] Black: *The People and the Court*, str. 64
- [28] Ibid., str. 65
- [29] John C. Calhoun: *A Disquisition on Government* (1953), str. 25-27, viz také Murray N. Rothbard, „Conservatism and Freedom: A Libertarian Comment“ v *Modern Age* (jaro 1961): 219.
- [30] J. Allen Smith: *The Growth and Decadence of Constitutional Government* (1930), str. 88
- [31] Calhoun: *A Disquisition on Government* (1953), str. 20-21
- [32] V posledních letech zaznamenal princip jednomyslnosti vysoce zředěný návrat, konkrétně v dílech profesora Jamese Buchanana. Zavedení jednomyslnosti do současné situace a používání tohoto principu pouze na změny statusu quo a ne na existující zákony může vyústit pouze v další transformaci konceptu omezení na razítko [legitimity] pro stát. Pokud se má princip jednomyslnosti aplikovat pouze na změny v zákonech a vyhláškách, potom „výchozí bod“ dělá veškerý rozdíl. Cf. James Buchanan a Gordon Tullock: *The Calculus of Consent* (1962)
- [33] Cf. Herbert Spencer: „The Right to Ignore the State“ v *Social Statics* (1890), str. 229-39
- [34] De Jouvenel: *On Power*, str. 171

Čeho se Stát především bojí, je jakákoliv fundamentální hrozba jeho moci a existence.

V. Čeho se stát bojí

Čeho se Stát především bojí, je jakákoliv fundamentální hrozba jeho moci a existence. K smrti státu může dojít dvěma způsoby: a) dobytím jiným státem, nebo b) revolučním svržením [Státu] vlastními občany – krátce tedy válkou nebo revolucí. Válka a revoluce jako dvě základní hrozby pravidelně vyvolávají ve Státu maximální úsilí a maximální propagandu mezi lidmi. Jak bylo uvedeno výše, jakýkoliv způsob musí být použit k mobilizaci obyvatel, aby šli bránit stát ve víře, že vlastně brání sebe. Tato falešná představa vyjde plně najevo, když je vyhlášena mobilizace a ti, kteří se odmítají „bránit,“ jsou silou nuceni do armády nastoupit. Není třeba dodávat, že jim není dovolena žádná akce proti tomuto aktu „jejich vlastního“ státu.

Ve válce je moc státu vyzvednuta na maximum a pod slogany „obranu“ a „stavu nouze“ může [Stát] uvalit na své občany tyranii, která by v době míru vzbudila otevřený odpor. Válka tedy poskytuje státu mnoho benefitů a v skutku každá moderní válka přinesla válčícím lidem permanentní dědictví zvýšeného státního břemene nad společností. Válka navíc přináší Státu svůdnou možnost dobytí nových území nad kterými by mohl vynucovat svůj monopol síly. Randolph Bourne měl rozhodně pravdu, když napsal, že „válka je blaho státu,“ ale kterémukoliv konkrétnímu státu může válka přinést buď blaho nebo smrtelné zranění. [35]

Můžeme testovat hypotézu, že stát je vysoce zainteresován ve chránění sama sebe místo svých obyvatel, tak, že si položíme otázku: Kterou kategorii zločinů stát stíhá a trestá intenzivněji – ty proti soukromým osobám nebo ty proti státu samému? Nejzávažnější zločiny ve státním lexikonu jsou téměř výhradně nikoliv útoky na svobodu osob nebo na majetek, ale zločiny, které ohrožují jeho vlastní spokojenost – například: zrada, dezerce, nedostavení se k odvodu, rozvracení a spiknutí k rozvratu, atentáty na vládcu a takové ekonomické zločiny proti státu jako padělání jeho peněz nebo vyhýbání se placení daně z příjmu. Nebo porovnejte stupeň úsilí při hledání pachatele, který zaútočí na policistu s pozorností státu, kterou věnuje útoku na obyčejného člověka. Přesto, kupodivu, státní otevřeně stanovené priority vlastní obrany před veřejností připadají jen nemnoho lidem nekonzistentní s jejich předpokládaným *raison d'être*. [36]

Reference:

[35] Ukázali jsme si, že pro Stát je zásadní podpora inteligence a do toho patří i podpora proti těmto dvěma akutním hrozbám. O roli inteligence ve vstupu Ameriky do první světové války viz Randolph Bourne: „The War and the Intellectuals“ v *The History of a Literary Radical and Other Papers* (1956), str. 205-22. Jak popisuje Bourne, hlavní způsob získávání podpory Státních akcí inteligencí je směřovat diskusi k základním Státním politikám a následně odrazovat od fundamentální nebo totální kritiky tohoto základního rámce.

[36] Mencken: *A Mencken Chortomathy*, str 147-48. Pro živý a zábavný popis nepřítomnosti ochrany jedince proti vpádům do jeho svobody jeho „ochráncí“ viz H.L. Mencken: „The Nature of Liberty“ v *Prejudices: A Selection* (1958), str. 138-43

Přirozenou tendencí Státu je expandování své moci a navenek se tyto expanze projevují dobýváním nových území.

VI. Jaké mají mezi sebou státy vztahy

Jelikož teritoriální prostor Země je rozdělen mezi rozdílné státy, mezistátní vztahy musejí zabírat státu mnoho času a energie. Přirozenou tendencí Státu je expandování své moci a navenek [mimo stát] se tyto expanze projevují dobýváním nových území. Pokud není toto území neobývané nebo bez přítomnosti státu, každá taková expanse zahrnuje inherentní konflikt zájmů mezi jednou skupinou vládců státu a jinou. Pouze jedna skupina vládců může nad daným územím v danou dobu dosáhnout monopolu na násilí. Kompletní moc nad určitým teritoriem státu X může být získána pouze vyhnáním státu Y. Válka, ač riskantní, bude vždy přítomná tendence států, přerušena obdobími míru a změnou koalicí a spojenectví mezi jednotlivými státy.

Viděli jsme, že „vnitřní“ neboli „domácí“ pokusy omezovat Stát v sedmnáctém až devatenáctém století vedly v těch nejpodstatnějších případech ke konstitucionalismu. „Externím“ neboli „zahraničním“ protějšekem byl vznik „mezinárodních zákonů“, konkrétně šlo o takové zákony jako „válečné zákony“ nebo „práva neutrální země.“ [37] Části mezinárodního práva byly původně čistě soukromé, vyrůstaly z potřeb kupců a obchodníků chránit všude svůj majetek a rozhodovat soudní spory. Příkladem je námořní právo a obchodní právo. Ale dokonce i mezi-vládní pravidla se vyvinula dobrovolně a nebyla uvalena nějakým mezinárodním super-Státem. Cílem „válečných zákonů“ bylo omezit vnitřně-Státní destrukci na Státní aparát samotný, a tím uchránění „civilistů“ před válečným vražděním a devastací. Cílem vývoje práv neutrální země bylo ochránění obchodních zájmů soukromých osob, dokonce i obchodů s „nepřátelskými“ zeměmi, od uchvácení jednou z válčících zemí. Prvořadým cílem bylo omezit rozsah jakékoliv války, a především omezit její destruktivní vliv na soukromé osoby neutrálních a dokonce i válčících stran.

Právní teoretik F.J.P. Veale kouzelně popisuje takovéto „civilizované válčení“, které krátce kvetlo v Itálii v patnáctém století:

Bohatí měšťané a obchodníci středověké Itálie byli příliš zaneprázdnění vyděláváním peněz a užíváním si života, než aby sami podstupovali obtíže a nebezpečí válčení. A tak si osvojili najímání žoldáků, aby ti za ně bojovali a jelikož byli šetrní byznysmeni, tak tyto žoldáky propouštěli, jakmile jejich služeb již nebylo třeba. Války tedy byly vybojovány armádami, které byly najímány na jednotlivá tažení ... Poprvé se tak vojáci stali rozumnou a poměrně neškodnou profesí. Generálové v této době manévrovali proti sobě, často s perfektní zručností. Ale jakmile si jeden získal výhodu, jeho oponent obecně buď utekl nebo se vzdal. Bylo uznávaným pravidlem, že město může být vydrancováno pokud se pokoušelo o odpor: imunita mohla být vždy koupena zaplacením výkupného. ... Přirozeným důsledkem toho bylo, že žádné město se nikdy nepokoušelo o odpor. Vláda, která byla příliš slabá, aby bránila své občany samozřejmě ztratila jejich oddanost. Civilisté neměli příliš čeho se ve válce obávat, jelikož to byla pouze záležitost profesionálních vojáků. [38] Situaci z Evropy osmnáctého století velmi blízkou absolutní separaci soukromých osob a Státního válčení popisuje Nef:

Dokonce i poštovní komunikace nebyla úspěšně omezena po dlouhé období válek. Dopisy obíhaly bez cenzury se svobodou, která člověka 20. století udivuje. ... příslušníci válčících národů spolu mluvili, a pokud se nemohli setkat, tak spolu korespondovali, nikoliv jako protivníci, ale jako přátelé. Sotva existoval moderní názor, že ... státní příslušníci nepřátelské země jsou částečně zodpovědní za bojechtivé akce svých vůdců. Staré inkvizitorské praktiky špionáže ve spojení s náboženským uctíváním a vírou se vytracovaly a žádné srovnatelné vyšetřování týkající se politické nebo ekonomické komunikace nebylo dokonce ani zvažováno. Cestovní pasy byly původně vytvořeny, aby zajišťovaly svým nositelům v období války bezpečnost. Během velké části

osmnáctého století Evropané jen vzácně upustili od svých cest do cizí země, pokud s ní ta jejich válčila.[39]

Jelikož chápání prospěšnosti obchodu pro obě strany rostlo, váleční v osmnáctém století bylo vyvažováno znatelným objemem „obchodování s nepřítelem.“ [40]

Jak dalece státy překročily pravidla civilizovaného válčení v tomto století nepotřebuje delší rozpracování. V éře moderního válčení zkombinované s technologií totální destrukce se pouhá myšlenka udržení válčení v mezích státního aparátu zdá dokonce více podivná a zastaralá než původní ústava Spojených států.

Když spolu státy neválčí je často potřeba ujednání, aby se neshody udržely na minimu. Jednou teorií, která si podivuhodně získala širokou podporu je údajná „svatost mezinárodních dohod.“ Tento koncept je vnímán jako protipól „svatosti smluv.“ Ale mezinárodní dohoda a skutečná smlouva nemají nic společného. Smlouva ve skutečnosti převádí vlastnické tituly k soukromému majetku. Jelikož vláda v žádném řádném smyslu „nevlastní“ svoji teritoriální oblast, jakékoliv dohody, které uzavře neudělují vlastnické tituly k majetku. Pokud například pan Jones prodá nebo daruje půdu panu Smithovi, dědicové pana Jonese nemůžou legitimně přepadnout dědice pana Smitha a nárokovat si půdu za právoplatně svoji. Vlastnický titul byl již převeden. Smlouva starého Jonese automaticky svazuje i mladého Jonese. Protože starý Jones už převedl svůj majetek, mladý Jones tedy na něj nemá žádný nárok. Mladý Jones může požadovat pouze to, co od starého Jonese zdědil a starý Jones může odkázat pouze majetek, který stále vlastní. Ale pokud v určitý čas je vláda Ruritánie donucena nebo dokonce uplácena vládou Waldavie, aby se vzdala části svého území, je absurdní tvrdit, že vlády nebo občané těchto dvou zemí mají navždy zamezeno prohlásit reunifikaci Ruritánie na základně svatosti mezinárodní dohody. Ani lidé, ani půda severozápadní Ruritánie není vlastněna žádnou vládou. Důsledkem toho je, že vláda určitě nemůže takto zavázat jinou vládu v budoucnosti. Revoluční vláda, která svrhla krále Ruritánie, může být těžko nazývána zodpovědnou za královi činy nebo dluhy, protože vláda není, na rozdíl od dítěte, skutečným „dědicem“ majetku svých předchůdců.

Reference:

[37] Toto je potřeba odlišit od moderního mezinárodního práva s jeho důrazem na maximalizování rozsahu války koncepty jako „kolektivní obrana.“

[38] F.J.P. Veale, *Advance to Barbarism* (1953), str. 63. Podobně profesor Nef píše o Válce Dona Carlose vedené v Itálii mezi Francií, Španělskem a Sardinii proti Rakousku v osmnáctém století:

při obléhání Milána a o několik měsíců později u Parmy spojenci ... se setkaly nepřátelské armády v zuřivé bitvě mimo město. Ani v jednom případě nebyly sympatie obyvatel nakloněny jedné nebo druhé straně. Jediné, čeho se báli, bylo, že se vojáci jedné nebo druhé armády dostanou za brány města a budou plenit. Jejich obava se nenaplnila. V Parmě obyvatelé běželi na opevnění, aby se dívali na bitvu odehrávající se ve volné krajině.

(John U. Nef: *War and Human Progress* [1950], str. 158) také Hoffman Nickerson: *Can We Limit War?* (1934).

[39] Nef, *War and Human Progress*, str. 162.

[40] Ibid., str. 161. Pro obhajobu obchodování s nepřítelem vůdci Americké revoluce viz Joseph Dorfman: *The Economic Mind in American Civilization* (1946), vydání 1., str. 210–11.

Pokud období od sedmnáctého do devatenáctého století bylo v mnoha západních zemích dobou akcelerace společenské moci a následného nárůstu svobody, míru a materiálního bohatství, je dvacáté století obdobím, kdy státní moc doháněla moc společenskou – s následným obrácením k otroctví, válce a destrukci

VII. Historie jako závod mezi státní společenskou mocí

Právě tak jako dva základní a vzájemně vylučné vztahy mezi lidmi jsou mírová spolupráce a násilné zneužívání, produkce a vykořisťování, může být o ekonomické historii lidstva uvažováno jako o souboji těchto dvou principů. Na jedné straně je kreativní produkce, mírumilovná výměna a spolupráce; na druhé straně násilná diktatura, a vykořisťování těchto společenských vztahů. Albert Jay Nock šťastně pojmenoval tyto soupeřící síly jako „společenská moc“ a „státní moc.“ [41] Společenská moc, je moc člověka nad přírodou, jeho kooperativní přeměna přírodních zdrojů a jeho proniknutí do přírodních zákonů ve prospěch všech zúčastněných. Společenská moc je *moc nad přírodou*, životní úroveň dosažená lidmi vzájemnou výměnou. Státní moc, jak jsme mohli vidět, je koercitivní a parazitické zmocnění se této produkce – vysávání produktů společnosti pro dobro neproduktivních (ve skutečnosti antiproduktivních) vládců. Zatímco společenská moc je moc nad přírodou, státní moc je *mocí nad člověkem*. V minulosti vždy lidské kreativní a produktivní síly znovu a znovu vydláždily nové cesty přeměny přírody ve prospěch člověka. To byly doby, kdy společenská moc daleko utíkala moci Státní a kdy se úroveň Státních neoprávněných zásahů do společnosti znatelně zmenšila. Ale vždy, po delším nebo kratším časovém období, se Stát přesunul i do těchto nových oblastí, aby opět zmrzačil a zkonfiskoval společenskou moc. [42] Pokud období od sedmnáctého do devatenáctého století bylo v mnoha západních zemích dobou akcelerace společenské moci a následného nárůstu svobody, míru a materiálního bohatství, je dvacáté století primárně obdobím, kdy státní moc doháněla moc společenskou – s následným obrácením k otroctví, válce a destrukci. [43]

V tomto [dvacátém] století čelí lidská rasa opět zhoubnému panování Státu. Státu, který je nyní vybavený plody lidské kreativní moci, které zkonfiskoval a zneužil pro své vlastní cíle. Několik posledních staletí bylo obdobím, kdy se lidé na Stát snažili uvalit konstituční a další limity, jen aby zjistili, že takové pokusy, stejně jako kterékoliv jiné, selhaly. Ze všech početných forem, kterých vláda během staletí nabyla, ze všech konceptů a institucí, které se vyzkoušely, se žádné nepodařilo udržet nad státem kontrolu. Řešení problému Státu je evidentně stejně vzdálené, jako vždy bylo. Snad musí být prozkoumány nové stezky bádání, pokud má být nalezeno úspěšné finální řešení Státní otázky. [44]

Reference:

[41] Ke konceptům Státní a společenské moci viz Albert J. Nock: *Our Enemy the State* (1946). Viz také Nock: *Memoirs of a Superfluous Man* (1943) a Frank Chodorov: *The Rise and Fall of Society* (1959)
[42] Mezi neustálým střídáním kontrakce a expanze Státní moci si Stát vždy uchvacuje a udržuje rozhodující „velitelské posty“ v ekonomice a společnosti. Mezi těmito velitelskými posty je monopol na násilí, monopol konečné soudní moci, komunikační a dopravní kanály (pošty, cesty, řeky, letecké koridory), zavražovací kanály v Orientálních despociích a vzdělávání – za účelem formování názorů budoucích občanů. V moderní ekonomii jsou tímto kritickým velitelským

postem

peníze.

[43] Parazitický proces „dohánění“ byl téměř otevřeně provoláván Karlem Marxem, který připouštěl, že socialismus musí být nastolen uchvácením kapitálu, který byl *dříve nakumulován* kapitalismem.

[44] Samozřejmě jednou z nepostradatelných složek tohoto řešení musí být odtrhnutí spojení inteligence a Státu vytvořením center intelektuálního bádání, které budou na Státní moci nezávislé. Christopher Dawson poznamenává, že velká intelektuální hnutí renesance a osvícenství vznikla mimo a někdy přímo proti etablovaným universitám. Tyto akademie nových myšlenek byly založeny nezávislými patrony. Viz Christopher Dawson: *The Crisis of Western Education* (1961)